

2478.

1727, 30.
M 6

DISSERTATIO JURIDICA
DE
SVCCESIONE
GERADAE
JVXTA FORVM DOMICILII
INSTITVENDA

QVAM
CONSENSV
ILLVSTRIS JCTORVM ORDINIS
IN

ACADEMIA LIPSIENSI
PRAESIDE

D. GEORG. ANDR. JOACHIMO

D. IX. SEPT. A. MDCCXXVII.

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

SVBMITTIT

AVTOR ET RESPONDENS

CAROLVS PHILIPPVS RAIDELIVS
VARISC. VOIGTSBERG.

LIPSIÆ

LITERIS IMMANVELIS TITII.

§. I

Riginem Geradaꝝ ut paucissimis attingamus, suos debet natales solis moribus Saxonum, & quicquid favoris ac utilitatis ex Gerada fœmineus sentit sexus, id omne acceptum referre debet consuetudini Saxonum, siquidem in legibus civilibus Romanis de his bonis uti & de aliis in Jure Saxonum occurrentibus, ut: Morgengaba, *Mustheil* &c. nulla inveniuntur vestigia, potius mundus muliebris & alia ornamenta uxoris pretiosiora, ex quibus partim Gerada constat, non in patrimonio uxoris sunt, sed dominium earum rerum marito competit. *Gail. 2. obs. 91. n. 1. 2. 3.* unde & vox Geradaꝝ originem generalem debet vernaculæ germanicæ, quales in jure Saxonico plures dantur, ut: Morgengaba, Heergewetta, Wergeldum, ast quod ad specialem fontem attinet, a variis varie derivatur, alia *Gerade*, quod denotat æqualitatem, quia data esset antiquo jure mulieribus in Compensationem Feudorum ac rerum Expeditiarum, a quibus regulariter fœminæ excludebantur *Gloss. Lat. ad art. 15. Lit. L. Carpz. de jure fœminar. decad. 6. post. 1. n. 35.* Alii a germanica voce, *Gerâthe*, *Gloss. in pr. Weichb. art. 23.* quæ denotat res ad usus communes rei familiaris destinatas. *Foachim. a Beust. de Jure Conub. p. 2. c. 71. in princ.* deducunt, quæ derivatio non videtur

A 2

sper-

spernenda. Alias etiam dicuntur bona utensilia *in art. 5. § 24. Lib. I. Land-R.* Suppellectilia, jocalia, *Gloss. Land-R. Lib. I. art. 19. lit. C. &c.* ast cum nostri jam non sit chartam cum synonymis & originibus vocum implere, quippe de quibus omnes tractatus & qui de Gerada scripserunt, latissime egerunt, & ideo conferri possint, potius ad enucleationem rei ipsius operamus.

§. II.

Gerada definitur in *Gloss. ad art. 23. Weichb. in pr.* quod nihil aliud sit, quam res, quibus instruitur ut plurimum domus Mariti, quæque a rebus Expeditoriis separata sunt, quæ definitio non satis accurata videtur, cum sub instructo contineantur utensilia & suppellex. *L. 12. §. 28. ff. de instr. & instrum. legat.* cum tamen ista ad Geradam sine confusione applicare nequeant, interim quia mens forsitan glossatoris fuit aliqualem tantum descriptionem formare, nos paulo accuratius definimus Geradam, universitatem certarum rerum mobilium muliebri usui ornatiueque servientium in possessione mulieris existentium. Dicimus *universitatem*, ea enim omnia, quæ suo ambitu multa universaliter continent in jure nostro universitas dicuntur. Nam hoc modo universitatis nomine dicitur, Collegium, Civitas, ex ratione, quod multas personas universaliter complectatur. *tot. tit. ff. quod cujusque univers. nom.* Grex ovium armentum *L. 70. ff. d. usufruct. L. 30. in fin. pr. ff. d. usufruct.* quod plura unius generis animalia universaliter contineat in se, & alia, quibus merito annumeranda est Gerada, quippe cujus complexu & enunciatione omnis ornatus vestitus muliebris, nec non alia quam plurima junguntur. *arg. L. 20. §. 3. ff. d. hered. petit. §. 18. & 20. inst. d. Legat.* Conspirat in hoc genere *Modest. Pistor. p. 1. qu. 19. n. 2. & qu. 21. n. 3. p. 1. item Werner. observ. forens. Part. 4. obs. 24. Berg. Oeconom. L. 2. tit. 2. p. 277. in fin.* Fallunt ergo & falluntur illi, qui genus Geradæ ponunt: *Fus quoddam*, siquidem hic consideramus res ipsas non vero jura quæ ex iisdem alicui conceduntur.

§. III.

§. III.

Uterius adjectum est, in definitione Gerada, rerum mobilium, consistit enim solummodo in rebus mobilibus, gloss. ad art. 31. *P.N. tit. I.* non vero in immobilibus, aut illis, quæ quidem natura sua mobiles, juris intellectu tamen & per illius fictionem habentur pro immobilibus. Videtur huic asserto quidem primo intuitu obstare, quod lecti, aliaque suppellectiles, quibus in diversoriis instruuntur dormitoria, habeantur in jure pro immobilibus & tamen pertineant ad Geradam *Weichb. art. 23.* Sed Respond. Non negandum quidem esse, quod supra recensita res simpliciter considerata, pertineant ad Geradam per textum alleg. Ast enim vero eo ipso dum comprehenduntur in diversoriis, ibique eo fine, & hac animi destinatione comparantur, ut ibi perpetuo maneant, eadem lex inter immobilia refert & ulterius non ad Geradam computantur, nam & sequentia definitionis verba non sunt omittenda, ubi dicitur, *muliebri usui ornatumque servantium*, illæ ipsæ enim res, uti ex ipsis circumstantiis apparet, tanquam pertinentiæ ad quotidianum diversorii usum numerantur, & ideo bonorum geradilium nomine non veniunt. *art. 23. Weichb. verb. Wenn aber ein Gastgeb. gloss. ord. in P.N. lib. I. art. 24.* nisi speciale statutum aliud disponat, ut statutis Misena 1525. conditis verb. *Alle Betten, Pfühle, Küssen, Leilach, auch im Gast-Höfen, &c. Carpz. P. 2. C. 14. def. 37.* Sic quoque taptia ad ornatum conclavium comparata, quia ex destinatione patrisfamilias pro rebus immobilibus habentur, ad Geradam non referuntur, *Finckelthaus. O. 81. n. 66.*

§. IV.

Divisiones Gerada, quæ vulgo exhibentur & desumptæ sunt vel a personis acquirentibus vel a modo succedendi, ubi distinguitur in Geradam Uxoris & Cognatarum, Nobilium, Ignobilium feminarum, ordinariam, quæ defertur feminis, Extraordinariam, quæ defertur maritis, nos ex instituto omittimus, quippe ad nostrum scopum non facientes. Item Res Geradicas & quæ huc

referuntur, omnes enarrare nostrum non erit, sed benevolam Lectorem remittimus ad eos, qui ex professo Catalogos illarum exhibere studuerunt, saltem generaliter essentialia requisita istarum rerum inquiramus, & licet quidem nullum accuratissimum Criterium earum rerum, quæ ubique locorum ad Geradam referri debent, unquam adduci poterit, sed omni tempore locorum consuetudines consulendæ sint, interim hæc requisita, quod nimirum esse debent res mobiles & muliebri usui solum infervientes in dubio agnoscuntur, juxtaque illa, res judicantur, non omnia possessione mulieris, siquidem & hæc naturam Geradæ ingreditur. Ex his itaque satis superque patescit Geradam, eoque pertinentes res omnem habere naturam a sexu muliebri, si modo ab eo possidiantur, *Libr. 1. L. N. art. 24. 27. ibique Zobel. in additam:* & eo ipso momento ac in manus & possessionem uxoris deveniunt, a quocunque accipiuntur, etiam Marito, Geradæ naturam assumunt. Possessio ergo Geradæ mulieris, est quasi essentialia illius, nam res aliqua non meretur Geradæ nomen, nisi penes mulierem reperiatur, siquidem possessio potissima & propinqua causa Geradæ est, *Weichb. art. 23. verb. und in ihren Gewehr haben.* Hinc nec ad consumptarum ac deperditarum restitutionem maritum superstitem aut hæredes defunctæ uxoris obstrictos esse, cum *Andrea Goldbeck c. ult. n. 109.* neque eas res, quæ solum hæctenus ad mundum muliebrem destinata, e. g. aurum aurifabro datum, ut auream catenam inde faceret, antequam aliqua exinde facta fuerit, pertinere ad Geradam concludimus: *art. 24. L. N. lib. 1. verb. Aber ungewürdet Gold u. c.* nec pecunia ad emptionem Geradæ destinata jure Utensilium censetur. *Gloss. germ. ad art. 24. n. 3. Carpzov. p. 2. C. 30. defn. 15.* Possessio tamen ista esse debet civilis, ut tanquam domina animo sibi habendi, iisque ut Gerada utendi possideat, non vero naturalis sufficit, *Gloss. Weichb. art. 23. n. 4. Goldbeck. de Gerada C. 3. n. 20.* Hinc vice versa concluditur, si ejusmodi Res, quæ alias ad Geradam referuntur, a muliere detineantur quidem, sed non usui

usus vel ornatus gratia, adeoque non animo sibi habendi iisque tanquam re sua utendi, neutiquam pro bonis Geradicis eas haberi debere. E. g. si ut mercatrix negotiationis intuitu, ut rursus vendantur res vel asservationis gratia pro pecunia credita, vel titulo depositi possideat: *Carpzov. p. 2. C. 14. def. 31.*

§. V.

Ex his itaque colligitur, uxorem etiam adhuc vivente marito istius Geradae dominam esse, statim enim ac maritus res ad ornatum muliebrem comparat, & possessioni ac custodiam uxoris committit, ei illas tacite donasse, quippe quae donatio jure non prohibita est, *Carpz. p. 2. C. 13. def. 21. Et in disp. d. donat. Gerad. th. 23. in fin.* adeoque dominium in uxorem transtulisse censetur. *Goldbeck. d. Gerad. c. 7. membr. 4. n. 98. Hartmann Pistor. Lib. I. quest. 32. Werner. Supplem. observ. forens. ad p. 5. obs. 134.* Quae praemissa tamen ita intelligenda sunt, ut maritus illas res usui uxoris concefferit, & custodiam illius reliquerit, nec ab uxore unquam receperit. Si enim contrarium invenitur, istas res commodato saltem uxori dedisse & inde possessionem civilem penes se retinuisse, hinc ejusmodi res veras res Geradicas non esse inde evincitur, quia deficit in uxore possessio civilis, id quod tamen iterum sublimitari debet, in ejusmodi rebus quibus uxor ad quotidianam usum & vestitum sui carere non potuit, licet enim haec a Marito in arca reservatae, ejusque claves ab eo semper retentae fuerint, tamen geradicae manent. Inveniuntur quidem aliqui, qui huic requisito superaddunt tertium, ut nimirum uxor iis rebus usa fuerit, sed negativa verior *Carpzov. p. 2. C. 14. def. 28.* cui etiam suffragatur *Const. Elect. 22. P. 3. verb. gebraucht oder in ihre Verwahrung gehabt*, quibus ostendit, sufficere etiam solum possessionem, licet uxor usa non fuerit. Ratio est, quia haec duo requisita, ut res aliqua ex loci consuetudine vel statuto inter bona Urensilia referatur, & in mulieris possessione inveniatur Geradam constituit. *Hartm. Pistor. Lib. I. qu. 32. n. 6. Goldbeck. de Gerada c. 3. n. 13.*

§. VI.

§. VI.

Dominium rerum Geradicarum intuitu mulieris ulterius etiam contra dissentientes probatur, 1) quia marito omnis facultas disponendi tam inter vivos, quam mortis causa de his rebus ademta. *vid. Hartm. Pisl. p. 1. qu. 31. n. 7.* Jam vero domini effectus est libera rei dispositio, cujus tamen totalis absentia cum domino esse nequit. *arg. L. 21. C. d. Mandat. L. 9. C. d. jud. & cælic. L. 11. ff. d. vi & vi armata.* Si itaque Maritus dominium geradæ non habet, habebit Uxor, quia persona tertia non datur. 2) Potius Uxor vivente marito de bonis Utensilibus disponere, & ea in alium transferre potest. *Const. Elect. p. 2. Const. 13. 14.* permittitur enim ei donatio vel venditio, si modo donatio illa legitimis suis constet solemnitatibus & rite ac debite peracta sit, ratione personæ donatrix semper ipsa in actu translationis adsit, *Const. Elect. allegat. justæque ætatis sit,* nam minorennis nequidem accedente decreto Judicis donare potest, per ea quæ tradit, *Carpzov. disp. de donat. Gerad. th. 17.* Neque opus est, ut adhibeatur Consensus proximæ cognatæ, uti suadet *Goldbeck. d. Gerad. c. 7. membr. 1. n. 34.* Nam debentur quidem hæc bona ex speciali legis provisione proximæ cognatæ, at non nisi mortua muliere, quæ istam possedit, nullum enim jus quæsitum cognata in bonis Utensilibus ejus, quæ vivit, habet, nulla ipsi inde obligatio surgit. *Moller. p. 2. C. 14. n. 1. Finckelthaus. observ. 48. n. 6.* quam primum vero possessor Geradæ decedit, tunc proximæ Cognatæ deberi incipit, tunc ipsi obligatio tunc actio nascitur *gloss. in art. 23. Weichb. n. 13.* Et ideo cum quilibet sit rerum suarum liber moderator & arbiter, neminique prohibitum bona jure domini cum libera administratione possessa alienare *L. 21. C. de Mandat. L. 9. §. fin. ff. d. donat.* non potest non etiam mulieres Geradicas absque consensu Cognatæ, quovis licito & lege non prohibito modo in alium transferre. *Moller. 2. Semestr. 6. n. 2. Finckelthaus. alleg. loc. num. 24.* Curatoris Sexus vero, maritata, consensum quoque non negligere debet, siquidem sine illius

illius consensu nullus est omnis super Geradam factus contractus vel pactum ; Ex hoc tamen non sequitur, ut alii concludere volunt, quia consensus mariti adhiberi debet, ergo maritus est dominus, alia enim plane est ratio prohibitiva, siquidem 1) mariti consensus necessarius est, si ei superstiti ex statuto vel consuetudine alicujus loci Gerada deferatur. Lucrum enim statutarium conjugii superstiti ex bonis defuncti debitum, neque per ultimam voluntatem, neque Contractus inter vivos in fraudem & præjudicium conjugis superstitis celebratos auferri potest. *Const. Elect. 7. p. 3. Virgil. Pingitz. quest. 28. n. 12. Hier. Panschmann p. 2. qu. 5.* nulla ideo quoque dispositio de Gerada marito debita non necessitatis aut utilitatis causa facta absque consensu Mariti mulieri permittenda erit. *Berlich. p. 3. concl. 9. n. 27. Carpzov. p. 3. Const. 7. def. 6. Finckelthuf. observ. 81. n. 24.* 2) Ea ex ratione præcise in Saxonia Mariti consensus requiritur, quod marito in bonis uxoris competat ususfructus & usus *Gloss. in art. 31. Lib. 1. L. N. lit. A. pr. § art. 45. lib. 1. L. N. Rauchb. p. 1. qu. 2. n. 45.* qui ab uxore proprietaria Marito usufructuario & usuario nec adimi nec turbari queat, *L. utifruī §. ult. ff. si usufruct. petatur. gloss. d. art. 31. Lit. C.* Cum vero ordinarie res geradica ipso usu, majori ex parte consumantur, & ex iis præter usum marito reservatum parum commodi in eum redundet, *Carpz. disp. d. donat. Gerad. th. 19.* & eo magis, si res ad Geradam pertinentes alienarentur, communis familiaris rei usus interverteretur, maritoque novas coemendi species necessitas imponeretur, non dubitamus asserere, quod sine consensu Mariti haud subsistat contractus a muliere factus, militat enim hic pro nobis ratio textus *Lib. 1. art. 21. verb. Kein Weib.* Ergo etiam ejusdem dispositio.

§. VII.

Ratione venditionis Gerada inquirendum in transitu, an necessarium sit requisitum, ut semper vendatur pro æquo, iusto, vero rerum pretio non minori summa & an apposita hac summa

B

vendi-

venditio possit rescindi ex *L. 2. C. de rescind. vendit.* Videtur quidem primo intuitu ita, ast enim vero rem paulo accuratius si inspicimus, videre licet, quod negativa verior sit, siquidem 1) Emptio venditio, ubi quis rem scienter pro minori pretio vendit, non dicitur injusta & non æqua, quia reliquum donasse censetur ex *L. 145. ff. de R. I. l. 38. ff. d. contrab. Emt. Carpz. p. 2. C. 13. def. 12.* 2) quoque non præmittendum est, quod in venditione Geradæ uxores sibi plerumque reservent usumfructum rerum illarum ad dies vitæ, cum ergo versetur in hoc maximum adhuc donataria præjudicium, siquidem res per longum usum maxime deteriorantur, videtur illud omnino in ipsa venditione attendendum esse, & ideo res non emi & vendi prout existunt in præsentis seu tempore venditionis, sed ita ut quoque respectus habeatur ad futuram deteriorationem, cui sententiæ etiam suffragatur *Carpz. p. 2. C. 13. def. 11. 12. Struv. Syntagm. Fur. Civil. Exerc. 30. §. 31. fin.* Contrarium tamen amplexa est *Facult. Jurid. Witeberg. vid. Berg. Oecon. Fur. Lib. 2. tit. 2. p. 78. & Werner. part. 4. observ. forens. observ. 22.*

§. VIII.

Tertio ponderosissimum argumentum dominii uxoris apprehenditur, quod uxor non tam mortuo marito sed & vivo & ære alieno nimium gravato Geradam tanquam proprium quoddam petere & vindicare valeat. *O. P. S. tit. 43. §. Und weil hierbenre. Const. Elef. 33. part. 3. Carpz. p. 1. Const. 28. def. 94. n. 2.* neque de ea creditoribus, nec principaliter nec subsidiariter deficientibus nimirum aliis bonis mariti satisfacere debeat. *Gloss. ad art. 24. E. N. Lib. 1. Gerichts. Ordn. Tit. 43. §. Und weil hierbenre.* quia enim hæc utensilia bona ad uxorem tanquam proprium quoddam spectant, quæ jure dominii mortuo marito petit, sequitur quod uxor de iisdem, ut de aliis bonis suis propriis, creditoribus mariti satisfacere non teneatur, ne obligatio personalis non personam tantum debitoris, ejusdemque heredes hæreditario jure succedentes, sed etiam aliam personam extraneam

traneam sequi videatur, *contra tit. C. ne uxor pro marito L. 35. ff. §. 1. de hered. instit. L. 1. C. si cert. pet. L. 1. §. 2. C. d. hered. act.* & licet dissentientes urgeant, quod uxor Geradam capiat post mortem mariti ex causa lucrativa & ita ut a Morgengaba & Cibariis domesticis, si uxor ea acquirere velit, in subsidium æs alienum solvi debeat, *Ord. Process. Judic. t. 43.* ast enim vero cum maxima sit differentia inter hæc bona, siquidem Geradam non tanquam nudum debitum ex legis dispositione, uti Morgengabam & cibaria acquirat, sed tanquam proprium bonum, retinet enim quod antea jam habuit, movit hoc Legislatorem Saxon. ut nostræ sententiæ adstipuletur *allegat. tit. 43. Ord. Proc. Jud. §. Und weil hierbey ic.* Ergo vera manet sententiæ, quod uxor ne quidem in subsidium æs alienum de Gerada solvat, quod & extenditur ut nec mulier relictione gravanda sit, si maritus eandem oppignoraverit; non obstat *art. 24. Lib. 1. L. N. in fin.* ubi sermo est de rebus ab ipsa uxore vel consensu illius oppignoratis vid. *Gloss. ad art. 23. Weichb. n. 30. Hartmann. Pistor. p. 1. quest. 31. n. 28.*

§. IX.

Quarto, quod portionem statutariam petens una cum aliis suis bonis Geradam conferre jubeatur. *Const. 20. p. 3.* Cum tamen aliena collationi non sunt obnoxia. *L. 6. C. d. Collat. L. 3. §. 2. ff. Eod.* Videtur quidem ob stare *Gloss. in art. 23. Weichb. n. 13.* ubi dicitur: Geradam non prius hoc ipsum nomen sortiri, quam post mortem ejus, qui Geradam post se reliquit; sed respond. ista Gloss. non est intelligenda de Gerada respectu mariti, sed respectu proximæ Cognatæ. vid. *Hartm. Pistor. p. 1. qu. 31. num. 13.* Uterius non obstat *additament. final. n. 3. in art. 37. L. N. Lib. 1.* ubi traditur: uxorem demum mortuo marito plenum dominium Geradæ consequi, nam respond. hoc non ita intelligendum, quod maritus insimul aliquid juris ratione dominii in Gerada obtineat, sed saltem respectu communis possessionis: *Die weil Mann und Weib in gesamunter Gewehr seyn Lib. 1.*

art. 31. *L. N.* Objiciunt alii ulterius, quod nullum dominium possit transferri sine titulo, in foeminae dominio circa Geradam vero sic deficeret titulus, ergo non esset fundatum; ast responderetur, agnoscit foemina titulum vel successione, quatenus geradam acquisiverit per successione, vel emtionis, quatenus ipsas res geradicis comparaverit, vel donationis in quantum a viro ipsi sunt concessa.

§. X.

Demonstratum in his praecedentibus satis est, uxorem quocunque titulo inter vivos transferre posse Geradam, ast de ea neque testari neque alia ultima voluntate disponere potest, *Gloss. in art. 52. L. N. n. 7. Lib. 1. art. 23. Weichb. § art. 57. verb. Ihr solt auch wissen etc. etc. Lehn. N. Const. Elect. 14. verb. oder andern letzten Willen etc. etc.* Geradam in aliam transferre nequit, quippe quae sub facultate testandi comprehenditur, *L. 15. ff. d. don. mort. caus. L. 32. §. 8. ff. d. donat. inter virum & uxor.* & quoad ordinationem & modum ineundi quidem Contractibus, quoad effectum & efficaciam ultimis comparatur voluntatibus, *Rauch. p. 1. qu. 32. n. 32.* Rationem vero hujus asserti quod attinet, nullo unquam tempore Doctores inter se convenerunt, sed alii aliter demonstrarunt, & non negandum est, quod propter deficientia subsidia antiquitatis Germanicae, tantum hoc in casu probabiliter quod verum esse possit judicari queat, ut exinde multi cum *Moller. Semestr. L. 1. cap. 11. ad rationem L. 20. ff. d. legib.* provocaverint. Nos in praesentia tamen in transitu quasi, quid nobis videatur, adjiciemus. *Zobel. in additam. ad L. N. Lib. 1. a. 27. n. 3.* hoc asserit fundamentum, quia mulier vivente adhuc marito nondum acquisiverit possessionem, sed demum post mortem illius acquireret dominium at cum in antecedentibus, hujus contrarium satis demonstratum, insuperque *Const. Elect. 14. p. 2.* mulieri concessum, ut Geradam certis tantum adhibitis solennitatibus alienare inter vivos queat, cui accedit, quod ideo sequeretur uxorem post mortem

mortem mariti de Gerada testari posse, quod tamen est contra Const. alleg. Hanc non minus quam *Jacob Thömingii Sententiam decis. 6. n. 6. 7. 8.* ab avaritia mulierum desumptam satis accuratam non videri, hinc illas cum omnibus aliis quæ prolixè enarratæ inveniri queunt in *Berlich. P. 2. Conclus. 16. de alienat. Geradæ* remittimus. Inter omnes tamen nobis videtur eorum opinio rei convenientissima, qui fundamentum in non usu testamento apud antiquos Germanos ponunt, *Schilter. Exere. 2. §. 14. Ex. 43. §. 14.* cui adstipulatur *Thomaf. ad ff. Tit. 5. L. 39. p. 309.* Indignum enim & iniquum judicarunt, proximos suos consanguineos & ab intestato hæredes ab hæreditate sine consensu eorum & culpa excludere. *Tacit. de Mor. Germ. c. 20.* quippe quibus in lege specialiter provisum erat, ut post mortem defuncti bona haberent, uti quoque circa Geradam deprehendimus, quæ per legis specialem provisionem post mortem foemina extradi & restitui debet proximæ cognatæ, ut ideo eam capiat, non jure hæreditario, ubi in libera voluntate testatoris instituentis positum est, an hanc personam instituere voluerit, nec ne, neque jure hæreditario ab intestato, quippe quod in lege saltem subsidiariter præscriptum, si sc. quis intestatus mortuus sit, ne bona sint in incerto & maneat derelicta sine possidente, sic enim, quia subsidiarium tantum est, relicta esset iterum libertas defuncto, an non voluerit sibi certum & alium ad bona eligere hæredem, tunc enim provisio hominis tolleretur provisionem legis, quæ omnia tamen aliter se habent in Gerada, hæc enim præcise (nam non relicta est arbitrio defunctæ) post mortem foemina restitui Cognatæ debet *Gloss. Weichb. art. 231. n. 13.* Hinc per rei naturam sequitur, quod non possit adimi, alias enim non possit restitui, quod ipsum ulterius probatur, quia res subjectæ restitutioni per ultimam voluntatem alienari non possunt ex *authent. res, que subjacent. C. Commun. d. Legat. Br. in L. Et si dotis 3. C. d. jure dot. n. 1. vers. item not. quod res que subjac. restit. Andr. Tirraquell. d. retract. convent. §. 1. Gloss. 7. n. 11. Fason. in L. filiusfam.*

fam. 114. §. Div. 14. ff. d. legat. 1. n. 68. & consil. 157. num. 22. vol. 2. Quo etiam pertinent aliæ ejusmodi res, quæ alicui ex speciali provisione legis assignantur. E. g. Heergewetta respectu agnatorum, ea enim per testamentum ad personam extraneam in præjudicium agnatorum transferri nequit, & argumentum a Gerada ad res expeditorias & contra in jure Saxonico est admodum frequens & probabile. *Andr. Goldbeck. d. success. Gerad. Cap. d. success. cognator. transvers. n. 49.* adeo ut dici possit, quod idem juris sit in rebus expeditoriis respectu agnatorum, ac in Gerada respectu Cognatarum & contra. Ita quoque feudum non potest regulariter transferri in personam extraneam per ultimam voluntatem, quia specialiter certis personis jam a lege præcise successio delata est. Et in hoc ipso *Const. Elect. 14. P. 2.* fundamentum ponit, ubi dicit, *der nächsten Mittel zum Nachtheil.* Hinc vice versa concludi poterit, quod testamentum de Gerada factum cum consensu proximæ cognatæ omnino valere debeat. *Goldbeck. d. Gerad. c. 7. membr. 2. n. 7.* quia tunc per consensum favori pro se introducto renunciat. *L. quod quis ff. d. regul. jur. idque vult Gloss. Lehr-Recht c. 57. verb. Ihre solt auch wissen, daß kein Weib ihre Gerade vergeben kan ohne der nächsten Gespinne willen &c.* quam Gloss. jam dudum in Saxonia de alienatione per testamentum explieatam esse testatur *Moll. ad Const. El. 14. in pr.* hoc quoque confirmat *Carpz. P. 2. Const. 14. def. 2. & Werner. observ. forens. obs. 174. p. 1. n. 4.* Non valebit ergo testamentum de gerada conditum, neque ad piam causam. *Berlich. Conclus. 16. P. 2. n. 14.*

§. XI.

Si itaque Gerada per actum inter vivos ad personam aliquam translata non est, lex illam suo jure attribuit certis personis certo ordine, defertur enim illa per modum successionis jure communi *ordinarie* proximæ cognatæ, quippe quæ uti supra monitum, in ipsius præcipuum commodum & compensationem

lationem Heergewertæ introducta, ideoque non omnis indistin-
cte fœmina ad Geradæ admittitur successiõnem, sed solum-
modo ea, quæ per lineam fœmininam descendit, **die von der
Spinne halben dazü geböhren ist, art. 23. Weichb. ibique
Gloss. n. 1. art. 15. lib. 3. L. N. verb. Vollkommenlich von Wei-
bes halben x. art. 27. lib. 1. L. N.** unde est, quod fœmina ex li-
nea masculina, quales sunt filia & neptis fratris, patris foror
cum similibus personis jure petendi Geradam destituantur.
Hartm. Pistor. Lib. 1. qu. 33. n. 18. solus exin sexus muliebris per
lineam fœmininam descendens, successiõnis jure & titulo Ge-
radam suam facere valet *art. 20. & 27. Lib. 1. L. N.* habita tamen
ratione ordinis & gradus. Cognata enim descendentes pro-
ximiores sunt ascendentibus, ascendentes collateralibus. Non
vero hic exclusum cupimus hermaphroditum, in quo sexus
fœmininus prævalet sicut enim is, in quo virilia præpollent, vel in
utroque æqualiter potens est sexus, haberi pro masculo consue-
vit. *L. 15. ff. de test. L. 6. §. ult. ff. de Lib. & posthum.* ita si sexus fœmini-
neus sortiatur prærogativam, ex eo æstimari debet Hermaphro-
ditus hincque Geradam sibi appropriat. *L. 10. ff. de stat. hom.* Non
obstat. *art. 4. Lib. 1. L. N. Auf allzuviel und Gezwerg,* quem gloss.
d. Hermaphroditis interpretatur, textu enim accuratius confi-
derato invenitur eum accipi debere non de successiõne, sed pro-
pria administratione, prout patet ex *verb. sequentibus Text. lat.
dict. art. Johann. Dauth. in tract. de testam. p. 352. n. 304.* Hæc
de ordinaria Geradæ assignatione; *extraordinarie* illa con-
ceditur post mortem defunctæ masculis *vel Clerico* sacris ini-
tiato, cujus ratio est non ut *Gloss.* loquitur *ad art. 57. Weichb.
num. 20. & glossa germ. dict. art. 5. L. 1. L. N. num. 7.* ob preces
illorum, quibus omnis mundus fruitur, sed potius, quod per-
inde ac fœminæ, a perceptione rerum expeditoriarum *art. 27.
Lib. 1. L. N.* excluduntur *vel marito*, si ita per statutum vel
Legem & consuetudinem specialem introductum est, ubi tunc
per

per hanc legem derogatur juri communi, & illius loci determinatione & decisione standum erit.

§. XII.

Huc usque de personis in Geradam succedentibus, nunc ad modum successionis, quomodo nimirum illa instituenda sit, progredimur, & quidem ille metieadus juxta jura illius loci & fori, quod agnovit defuncta foemina. Sed quid si plura concurrant fora, cujus tunc attendenda sint statuta, quaestio est, ad quam responderetur: Jure cautum est, quod in successionis materia semper pro diversitate rerum etiam diversum attendatur forum, ut in *immobilibus forum rei sitae*. *L. fin. C. ubi in rem act. Dec. Elect. 54.* licet defunctus alio in loco mortuus sit, vel domicilium habuerit *a. L. 32. ff. d. pignor. L. 1. seqq. C. ubi in rem actio L. un. C. ubi de hær.* quam opinionem usu receptam multis praedictiis rerum judicatarum confirmatam esse testatur *Petr. Wesenbec. Consil. 1. n. 51.* Quamvis igitur quis in oppido non habitet, tamen cum illic bona sint sita, secundum oppidi illius statuta regi deferrique debent, adeo ut etiam forensis in talibus ex statuto succedere possit. *Bart. n. 41. Bald. n. 17.* ita etiam respondit Facult. Jurid. Lips. an. 1604. in causa Michaelis Miri, Civis academici. *In mobilibus vero forum domicilii,* personam enim bona tanquam accessiones sequuntur *arg. L. 19. §. fin. ff. d. judic. L. 2. ff. d. pecul. Leg. & bona mobilia quasi ossibus domini inhærere dicuntur & intelliguntur de eo loco, ubi defunctus domicilium habuit, Hartm. Pisl. observ. 55. n. 4. Carpzov. Jurispr. Confist. L. 3. def. 8. Mev. in jure Lubec. Part. 2. Tit. 2. art. 10. n. 22. Peter Wesenb. Conf. 7. n. 10.* unde nec a persona separari possunt, ac anima a corpore. *Gloss. verb. nominibus in L. qui ergo ff. d. peculio & ad L. 3. verb. ea vero ff. pro socio L. Cajus ff. d. leg. 2.* Non obstat, quod sint, qui statuunt successionem bonorum mobilium institui debere indistincte juxta locorum determinationem, in quibus deprehenduntur. Eorum enim opinio tantum in illis casibus admittenda erit, si sc. res aliqua mobilis ad usum

usum rei immobilis tanquam pertinentia a patrefamilias destinata, vel res ejusmodi a defuncto in locum aliquem eo sine translata fuerit, ut in ea juxta illius loci statuta succederetur. Etenim tota hæc decisio, quo jure bona censerī debeant, dependet ex voluntate & destinatione patrisfamilias *L. ex facto 35. §. rerum 3. ff. de hered. instit. L. si uxori 39. §. 2. ff. d. aur. & arg. legat. L. si ita Legalis 86. ff. de legat. 3.* Bona enim semper subjiciuntur jurisdictioni, in quo quis illas perpetuo vult esse. *L. 86. Causus pr. ff. de Legat. 2. L. si fundus 44. L. questum 78. in pr. §. ult. ff. de legat. 3.* voluisse autem illum subjicere legibus loci bona, inde colligitur, cum destinatum, ut in illo loco perpetuo atque irrevocabiliter manerent; ast hoc tantum procedit juxta præmonita in rebus immobilibus, & ad immobilium usum perpetuum destinatis, s. indistincte, ubi apparet de intentione transferentis vel expresse vel tacite, se voluisse, ut his in rebus succedatur juxta locum ubi deprehenduntur, *Mev. Part. 5. Dec. 165.* Firma ergo manet regula, quod in mobilibus semper respectus fiat ad locum domicilii ejusque jura, non vero mortis, vel rei sitæ in succedendo, quam sententiam etiam approbant *Gail. 2. observ. 124. n. 9. Richter d. success. ab intestat. Proem. num. 31. Carpzov. P. 3. Const. 12. Def. 12.* Applicationem vero ad Geradam quisque facillime suscipiet, siquidem in antecedentibus satis superque evictum est, rerum Geradicarum Criterium essentiale esse mobilitatem, per *Gloss. ad art. 31. L. N. Lib. 1.* ut ideo in ea, eodem modo, ac in reliquis mobilibus sit instituenda successio omniaque ad hanc successionem pertinentia disposita juris, ad Geradam quoque applicari possint. *Carpzov. P. 2. C. 14. d. 54.* quam sententiam etiam confirmavit, *Facult. Jur. Witemberg. Mens. Jun. 1713. vid. Werner. Supplem. ad Part. 5. observ. 134. verb.* **In Verfallung der Gerade wird auf die Jura domicilii gesehen der verstorbenen Frauen etc.**

§. XIII.

Uterius nunc inquirendum, quodnam ſœminæ forum domicilii in jure dicatur, & diſtinguendum erit; *aut enim ſœmina fuit adhuc in domo patris* ubi tunc ſortitur forum ex perſona patris, ubi ſc. ille jura civium adeptus eſt, vel ad minimum res ſuas eo, ut ibi permanerent, tranſtulit, ut ibi conveniri queat, actionibus omnibus, hocque forum retinet patre deſuncto cujuſcunque fuerit conditionis, etiamſi forum fuerit privilegiatum, hoc videre licet in filiabus Clericorum & Academicorum, licet enim pater mortuus fuerit, adhuc tamen filia in Conſiftorio convenitur, Curator generalis ipſi ibi conſtituitur, ita & ejus ſucceſſio juxta illius ſtatuta & conſuetudines, ſi quæ adſint, dijudicatur, niſi mutatio interceſſerit, quæ non præſumitur, ſed ab allegante ſemper probanda eſt, mutatur tamen, *vel ſi ſibi ipſi forum aliquod aliud conſtituit ſe a domo patris in alium locum vel bona ſua conferendo*, hac intentione, ut ibi perpetuo permaneat, ubi tunc ipſius loci juriſdictionibus etiam ſubjicitur, illorumque fit particeps, *vel intercedit mutatio, ſi marito nubat*, tunc enim forum mariti ad illam extenditur, ejuſque juriſdictionibus & ſtatutis ea ſubjicitur. *Peregr. conſil. 13. Vol. 4.* etiamſi privilegiatum ſit, ab eo momento, quo copula ſacerdotalis intervenerit, non vero ante, ut hinc ſponſa nondum utatur foro ſponſi, neque ideo in eo conveniri poſſit, neque citatio ei inſinuari queat. Hic locus domicilii mariti etiam in ſucceſſione viduæ attenditur, & hoc procedit, licet vidua ſe in alium locum ad tempus contulerit, Mutatio enim domicilii non præſumitur. *Mascard. vol. 1. concl. 535. n. 28. Gratian. vol. 3. diſcept. forenſ. c. 569. n. 5.* Sed magis vidua peregrinata cenſetur, quam ut novum conſtituerit domicilium *Petr. Weſenbec. Conſ. 1. n. 1.* Et habitare dicitur quis in loco, ubi reliquit familiam & bona, ſtante animo revertendi *Gratian. d. l. c. 484. n. 16. ſeqq.* ſola enim habitatio quæ alibi comparatur, domicilium non conſtituit. *L. libertus 17. §. ſola*

sola 13. ad Municipal. Et d. incol. Bald. Vol. 5. Conf. 156. n. 2. Menoch. d. arbitr. Jud. Cas. 86. n. 13. quamvis enim domicilium sine habitatione non possit constitui. Math. Wesenbec. Vol. 1. Conf. 1. n. 57. longa tamen est differentia inter habitationem & domicilium; & scribit Petr. Rebuff. in repetit. cap. extirpand. 30. §. qui vero d. præbend. Et dignitat. vers. pro intelligentia, posse quem residentiam in aliquo loco habere, quamvis ibi non constituerit domicilium, accedit, quod translatio & constitutio domicilii dependeat a voluntate & animo. L. ejus qui 27. §. Celsus 2. ad municip. Et d. incol. qui animus propterea quod facti est, arg. L. b. f. 48. §. 1. d. acqu. rer. dom. Et L. consil. 7. §. ult. d. Curat. furios. & factum non præsumitur, probari debet l. asseveratio 10. C. d. non num. pec. Et L. 1. C. d. probat. Werner. sel. obs. forens. P. 7. obs. 127.

§. XIV.

Ex his itaque satis superque patescit, quod in successione Geradae tanquam rerum mobilium semper attendendum sit forum domicilii *vel Mariti*, si scilicet uxor post ejus mortem Geradam a bonis hæreditariis separare, sibi que tanquam propriam retinere velit, & contradictio oriatur, quænam bona ad geradam computari debeant, tunc decisio omnino petenda erit ex jure & statutis fori domicilii mariti, *vel feminae defunctæ*, ita ut nunc respectus fiat, an forum consecuta sit vel ex persona patris, vel propria constitutione vel mariti persona; Sed evenire potest, ut maritus & per eum defuncta scemina, plura agnoverit fora, in quibus agere & conveniri poterit actionibus personalibus, potest enim quis in pluribus locis domicilium habere. L. 6. §. 6. L. 21. §. 2. ad Municipal. Baldus c. dilectus n. 3. Extr. d. rescript. Jacob Menoch. d. arbitr. judic. quest. cap. 86. n. 12. Gail. L. 2. observ. 35. n. 8. Carpzov. L. 2. tit. resp. 24. n. 3. Wesenbec. P. 1. Confil. 1. n. 67. Berger. Oecon. Jur. Lib. 4. tit. 4. th. 1. not. 4. quaritur, quodnam tunc eligendum in successione Geradae ejusque determinatione?

Sed cum hac res videatur admodum intricata, ut eo melius & accuratius ipsa inquiri possit, faciamus certos limites, juxta quos demonstrationem instituere possimus, & quidem 1) *aliquis in diversis locis bona mobilia habet, ita tamen ut tantum in uno loco vere in numerum civium assumptus sit, in aliis vero non, sed ibi mere, ut forensis consideretur, aut 2) aliquis in diversis locis juribus civium fruitur sine tamen possessione immobilium, uno vel altero loco aut 3) in uno loco in numerum civium assumptus est propter possessa ibi bona immobilia, in alio vero habitat negotiaque civilia tractat, sine tamen possessione immobilium.* In primo casu omnino jura illius loci tantum respiciuntur, ubi quis fuit civis, quia hoc solum nomen domicilii meretur, non vero illud, quo se quis contulit propter causam temporariam, ut Thermarum utendarum, processuum curandorum, vel ad tempus recreandi causa, ita pronunciar. Jenenses mens. Jul. 1635. ad requisitionem M. Pauli Wolffen und Consorten. Obgleich der Todes-Fall zu Dornburg geschehen, und die Gerade des Orts bräuchlich, dennoch aber und dieweil Dorothea Maria Cranzin ihre häußliche Wohnung zu Jena, und nicht zu Dornburg, dahin sie sich nur Sterbens wegen auf eine Zeit lang begeben hat, und hiesigen Orts die Gerade zu geben nicht herkommen; Als ist eure Haus-Frau bey solcher der Sachen Beschaffenheit die Gerade zu fordern nicht befugt. B. R. W. Porro, si quis propter majorem securitatem in certo loco commoratus sit. Richter. de success. ab intest. pr. n. 19. ibique allegat. enunciat. verb. Ob nun wohl der Todes-Fall an einen solchen Orte, wo Kayserlich Recht, und also das Jus representationis üblich, sich begeben;

geben ; Dennoch aber weil gemeldte Wittwe allda kein Bürger-Recht noch häußliche Wohnung gehabt, sondern nur als eine advena auf eine geringe Zeit, biß die Kriegs-Gefahr vorüber, so ist zc.

§. XV.

Hujus fori itaque ratio habetur, non solum in rebus ibi deprehensis, sed & in alio loco inventis. Sunt qui hoc negant, & potius urgent, quod juxta cujusque loci jura & statuta successio institui debeat, ubi bona deprehenduntur, quia statuta alicujus loci extendi nequeant ad bona in alio territorio sita, nam statutum vires suas non extenderet, extra territorium & jurisdictionem statuentis *Bald. in L. si arrogat. 22. n. 26. ff. d. adopt. & in L. cunctos populos n. 27. C. de summa Trin. Mod. Pistor. vol. 2. conf. 20. n. 1. & 14.* Et ita etiam in Scabin. Jenens. 1634, pronunc. ad requisit. *Hansen Wolliners* curator. nom. *Maria Franckin* zu *Weymar* verb. Dennoch aber und weil die Statuta außer der Stadt und deren Bothmäßigkeit nicht extendiret werden, so hat sich ihre Curandin der erwehnten Schuld, so viel derselben außer der Stadt *Weymar* in fremden Gerichten haßten thun, nicht anzumassen, sondern läßet sich an der Verlassenschaft, so ihres Mannes seel. in der Stadt *Weymar* Weichb. verhanden, billig begnügen : & hoc procedere, licet statutum verbis generalioribus locutum sit, & nulla bona exceperit ; potius verba inserta sint : Die Güther liegen gleich wo sie wollen, *Daniel. Moller. Lib. 3. semestr. cap. 19.* asserit. Ast enim vero, cum juxta omnium Doctorum opinionem hac regula, quod nimirum statuta non possint extendi ad bona in alio territorio sita, tantum sit intelligenda de bonis immobilibus alio loco sitis, & de statutis Municipalibus, uti etiam interpretatur *Carpz. p. 3. Const. 12. def. 12.* illudque præjudicii confirmat, insuper hanc veram esse interpretationem, probetur, quia alias non possit constare regula juris, quæ generalis est, quod

in omnibus mobilibus, sine exceptione ubi sint, præcise sequi debeamus forum domicilii, sed dici deberet, juxta forum ubi res apprehenduntur, & tamen in jure asseratur, quod mobiles res personam sequantur, quasi offibus domini inhæreant, & intelligantur de eo loco, ubi defunctus domicilium habuit. *Hartm. Pistor. observ. 55. n. 4.* hinc nullo respectu facto ad locum ubi inveniuntur sed solum ubi defunctus domicilium habuit, juxta ejus quoque statuta succeditur, *ita respondit. Facult. Jurid. Viteberg. Mens. Sept. a. 1691. ad consultat. Christian Ludolphs zu Dresden* Ratio dubitandi erat: Ob wohl von der Cognata angeführet werden möchte, daß die Dresdnischen Statuta keines weges in der Ober-Laußniz einige Wirkung haben könnten, *ic. ic.* Ratio decid. dennoch aber und die weil einmahl unstreitig Caja das domicilium mariti zu Dresden überkommen, und an selbigen Orte verstorben, in welchen Fall die Succession der Mobilien in Rechten einig und allein auf die Person des verstorbenen eingerichtet ist, und solcher gestalt die Statuta in loco domicilii, indem die Mobilia dießfalls die Natur und Eigenschaft der Person gleichsam an sich nehmen, lediglich in acht genommen werden müssen, diese Statuta auch so dann auf alle und jede Orter, allwo die beweglichen Güter, es sey Erbe und Gerade anzutreffen sind nothwendig sich erstrecken *ic. ic.* *Item Mens. Jun. 1713. ad interrogat. Pascunii Albrechts:* In Verfallung der Gerade wird auf die Jura domicilii der verstorbenen Frauen gesehen, und wenn an denselben Ort keine Gerade üblich, selbige auch auf niemand verfallt werden kan, ungeachtet ein und andre Gerade-Stücken an denjenigen Orten, wo die Gerade eingeführet, sich würcklich befinden *ic. ic.* *Hæc nostra assertio tamen limitanda erit, si forte hæc res ad rem immobilem alibi sitam ejusque perpetuum usum tanquam pertinentiæ reperiantur destinata, cum eodem juxta antecedentia in §. sup. 3. naturam & jura principalis imitentur, Eo ipso enim dum res aliqua ad rem immobilem*

mobilem in perpetuum destinatur, licet alias dicatur Geradica, nunc amittit naturam Gerada, neque ulterius nomen Geradice rei meretur, neque sub ejus mentione comprehenditur. E. g. Lecti alias ad Geradam ordinario jure referuntur, si tamen in diversorjjs comprehendantur, tanquam pertinentiæ ad perpetuum usum diversorjii destinata, naturam quoque illius sequuntur, & ideo a persona, quæ geradam recipit, vindicari nequeunt.

§. XVI.

In secundo casu, ubi quis in diversis locis jure civium fruitur, in nullo tamen immobile aliquid possidet, quodnam forum tunc in successione mobilium & consequenter Gerada attendendum sit, dubium videtur. Varie hanc in rem sentiunt Doctores, alii electionem tribuunt succedenti, alii autumant, illud respiciendum esse, ubi major pars bonorum inveniatur, alii probant, juxta cujusvis loci statuta successione instituentam esse. Illi, qui asserunt, quod in hoc casu electio sit succedentis, cujus loci statuta & jura in Gerada attendere velit in favorem sui, argumenta exinde depromunt, quod, cum defuncta in omnibus locis jura civium consecuta sit, ideo quoque ubique forum quoddam domicili, quod in mobilibus attendendum, fundetur, adeoque succedens in omne defunctæ Jus possit eligere, cujus loci jura plenior & magis proficuum successione sibi deferant, concludunt itaque quod semper, ubi quis diverso jure uti potest, leges permittant electionem utenti, quod sibi decernere velit, ita tamen ut electione semel facta non integrum sit variare ulterius, & novo alio jure uti, quia variatio in jure semper odiosa dicatur, hoc probare intendunt, ex Electione Uxori concessa post mortem mariti an velit dotem illatam repetere, an vero portionem statutariam ex bonis defuncti eligere, porro ex Electione actionum, ubi interdum jura ex eodem fundamento diversas determinant actiones, penes actorem esset optio, cujus institutio ei videatur magis adequata, non minus, ac si reus diversis gauderet foris domicili, in dubio liberum esset actori, in quonam contra eum agere velit, ita
& in

& in nostro casu, ubi plures adsunt viæ, quibus omnibus æque uti queat successor, electio illius esset, ut unam assumat, quam sibi opinetur favorabiliorem præ aliis. Sed hæc sententia videtur per omnia contrariari juribus, ejusque rationes falso fundamento niti, siquidem supra satis demonstratum, quod omnis præsertim mobilium successio, ordinari debeat juxta personam defuncti, ejusque forum, non vero juxta personam succedentis, negatur ergo, quod jura electionem permittant succedenti, quæ etiam nulla lege sed sola cerebrina fictione Doctorum munita & probata est.

§. XVII.

Altera opinio ubi respectus fit majoris partis bonorum, non penitus destituitur ratione & ideo non per omnia rejicienda est, quod enim in dubio illud forum, in quo major pars bonorum sita est, præ aliis prærogativam habeat, ut ibi quis conveniri possit omnibus actionibus, neque se exceptione fori incompetentis tueri queat, patet ex *L. 27. §. 1. ff. ad municipal.* Non enim solum retinet, sed etiam sortitur quis domicilium ubi majorem partem fortunarum habet *L. Cives ibique Dd. C. d. incol. Matth. Wesenb. Conf. 1. n. 57. Carpz. p. 2. resp. 22. n. 9. p. Leg. C. 2. ubi Senat. L. 19. §. 2. ff. d. Judic. Thusch. Tom. 2. Conclus. 596. n. 14. §. 22. Nicol. Reusn. lib. 2. decis. 2. n. 8. Mæv. ad Jus Lubecens. Lib. 1. art. 2. n. 57.* Interim tamen cum probatio tunc difficillimaprehendatur, ut evinci possit major bonorum quantitas, totaque res ad arbitrium Judicis reducatur, insuper & quod maximum est, cum nihil ad instituendam successionem faciat, utrum multa adsint bona an pauca, sed sufficere debeat, singula loca dici domicilium, ab allegantibus vero, nulla in demonstratione afferatur causa sufficiens alia, qua hoc vel illud forum se ab alio distinguere & præ alio prærogativam mereri, doceatur, merito seponimus hanc opinionem, quippe non omni prorsus dubio & obscuritate carentem.

§. XVIII.

§. XVIII.

Tertia sententia ab allegantibus ex hoc fundamento deducitur, quod, ubi quis in diversis locis in numerum civium redactus, eo ipso etiam juribus illorum fruatur, necessario quoque cujusvis loci jura & statuta attendi debeant in ejus successione. Ast enim vero tantum abest, ut hæc omnia nos movere queant, hanc sententiam amplecti, potius re paulo penitius pensitata videre licet, quod etiam si quis pluribus in locis jura civium assumerit, in omnibus etiam certa bona mobilia habeat, non tamen statim sequatur, ut omnia hæc loca pro veris domiciliis agnosci queant, potius ille locus tantum illo ipso nomine speciali venit, ubi quis insuper habitationem constituit. Non enim sufficit contestatio, vel quod quis dixerit, se velle in aliquo loco sedem suam constituere, sed requiritur insuper ejus factum, i. e. ut eo etiam bona sua conferat, quia domicilium re & facto constituitur, non nuda contestatione *L. domicilium 20. ff. ad municipal. Gail. 2. observ. 35. n. 8. Menoch. de arbitr. jud. quest. cas. 87. num. 1. §. 11.* Neque etiam factum sufficit, vel domus possessio, quæ in alieno comparatur, *L. 17. Libertus. §. solut. 13. ff. ad municipal. L. cum neque C. d. incolis*, quia sola habitatio domicilium non constituit, sed domicilium possessionem cum constitutione rerum conjunctam præsupponit, sive ea possessio sit propria, sive conducta, sive precaria, vel gratuita, *L. 203. ff. d. V. S.* ubi dicitur eam domum nostram debere existimari, ubi quisque sedes & tabulas haberet, (i. e. fixum & deliberatum animum perpetuo inhabitandi) suarumque rerum constitutionem fecisset.

§. XIX.

Ad tertium casum §. 14. supra relatam quod attinet, pluri mi juxta præcedentes adductas rationes statuunt, quod quia defunctus tam in loco, ubi rem immobilem sibi comparaverit, & in eo, ubi nulla ejusmodi bona possidet, æque jura civium adeptus in eorumque numerum relatus sit, debeat, vel juxta

D

cujus-

cujusque loci statuta succedere, vel eligere, quodnam ex iis forum agnoscere velit succedens; attamen cum in hoc casu non reliquerint jura succedenti electionem, potius determinasse videantur, quomodo tunc procedendum, iis certe standum est. Jura enim singula hæc fora speciali quodam nomine donaverunt, & cuique certos & separatos effectus attribuerunt, dum statuunt, illud, ubi quis habitat, nulla tamen immobilia possidet, esse forum domicilii, illud vero, ubi quis solum immobilia possidet, alio tamen in loco habitat, esse forum rei sitæ, cumque ad distinctionem insuper ratione successione expresse dispositum sit, quod hoc tantum agnoscat in rebus immobilibus, illud vero præcise in mobilibus, sequitur, quod præstabili hac distinctione nulla remanere queat electio, quippe quod ultimum non veniat nomine fori domicilii, sed rei sitæ.

§. XX.

Ex his itaque satis perspici poterit, quid juris sit in successione Geradæ, & quodnam forum e pluribus feligi debeat, ubi probatum est, quod nisi evidentissime demonstrari queat, quod plura inter fora specificè sit domicilium appellandum, illius ratio sit habenda, ubi non solum bona sunt translata, sed etiam ipsa habitatio defuncti fuit instituta. Obtinet hoc quoque, quamvis alio loco marito, alio proximæ cognatæ, deferatur Geradæ successio, utraque etiam hæc persona concurrat hac intentione, ut quæque sibi vindicare eandem studeat, unice tamen ad forum domicilii respiciendum esse censèo; ut eo clarius pateat mens nostra, proponamus casum. Cajus qui in officio regio constitutus erat, & eapropter forum præfecturæ agnoscebat, ducebat Mæviam in matrimonium. Durante Matrimonio sibi comparabat domum quandam sub ejusdem Civitatis, ubi præfectura sita erat, senatu oppidano. Postea mortua Mæviam, agebat cognata-

cognata contra maritum, ad Geradam sibi extradendam, provocans ad jura praefecturae, in quibus juxta Jus commune sibi Jus succedendi in Geradam competeret; maritus vero excipiendo se defendere volebat cum statutis senatus oppidani, vi quorum successio Geradae deferebatur mortua uxore, marito; videtur quidem primo intuitu ejus exceptionem fundatam esse, siquidem domo in eadem civitate sub senatu oppidano emta, eaque judicialiter sibi tradita, eo ipso jura civitatis est sortitus, ut adeo statutorum istius loci commodis frui, nulla ratione prohibeatur, in quam sententiam etiam respond. Scabinat. Lipsf. an. 1726. M. Sept. in causa **Elisabeth Voigtin**, contra **Friedr. Traugnern**, interim tamen contraria Sententia magis placet, cum juxta antecedentia, si duo fora in una persona concurrant, ita ut quis in uno loco possideat immobilia, in alio non, illud speciatim in jure dicatur forum rei sitae, hoc vero ad distinctionem, domicilii, omniaque, quae intuitu personae vel rerum mobilium competunt, adstringantur ad forum domicilii, sequitur, quod illud forum a marito allegatum, tanquam forum rei sitae, non sit trahendum ad successionem Geradae, tanquam rei mobilis, uti etiam Leuteratione interposita respondit in allegato casu Facult. Jurid. Lipsf. anno currente Mens. Martio Rat. dubitand: **Ob wohl angeführet wird, daß nach der producirten Willkühr der Stadt Lützen, darein die Bürger und Einwohner gewilliget, die in Weichbild verfallene Gerade, daferne niemand darinnen wäre, der sich von Rechte als nechste Gespinne, die zu fodern anzusehen möchte, an gemeinen Nutzen und Rath des Weichbilds fallen solle, ic. und Kläger alle bey Beklagens Bescheinigung inducirte Documenta dafür, wofür sie von Befl. ausgegeben, also jenes vor die, seit undendlichen Jahren her gebräuchlichen Lützen Willkühr, darinnen versehen, wie daselbst Gerade gegeben, oder genommen werden**

den soll, und die übrigen, daraus einige Casus in welchen nach solchen Willkühr sich gerichtet worden, wahr zu nehmen, recognosciret, dadurch er dießfals eine beständige Observanz bey der Stadt eingeräumet, und Beklagter An. 1691. ohngeachtet er damahls schon ein Fürstl. Jagd-Bedienter gewesen, nach abgelegter Pflicht das Bürger-Recht zu Lützen genommen, also nach der angezogenen Willkühr die Sache zu entscheiden. Dennoch aber und dieweil die bloße Recognition derer bey dem Beweiß producirten Documenten an und vor sich selbst vim probandi nicht zueignet, als welche salvis exceptionibus geschehen, oder doch dieses darunter verstanden wird, 2c. 2c. Und wenn auch gesetzten Falls in der Stadt Lützen der angezogenen Willkühr in Rechtsbeständiger Obliervanz nach gegangen würde, jedoch nach derselben gegenwärtige Sache nicht zu erörtern, in Erwägung, daß sie von der Gerade handelt, so in Weichbilde verfallen, da hingegen Beklagter ein Fürstlicher Bedienter, und Ober-Förster, und besage der gerichtlichen Registraur fol. in der Ober-Försterey und Lützen Amts-Gerichtsbarkeit, allwo nach dem Attestat fol. die Gerade nach denen gemeinen Sächsischen Rechten der nächsten Nisfel gegeben und verabfolget wird, beständig gewohnet, und dessen Eheweib darinnen verstorben, folglich das domicilium, welches das bloße Bürger-Recht, so bey Gelegenheit eines acquirirten Grund-Stückes erlanget wird, nicht constituiret, zu der Zeit darinne gehabt, und die successiones in res mobiles nach denen in foro domicilii üblichen Rechten beurtheilet, und die dießfals erregte Streitigkeiten ordentlicher Weise erörtert werden müssen 2c. 2c.

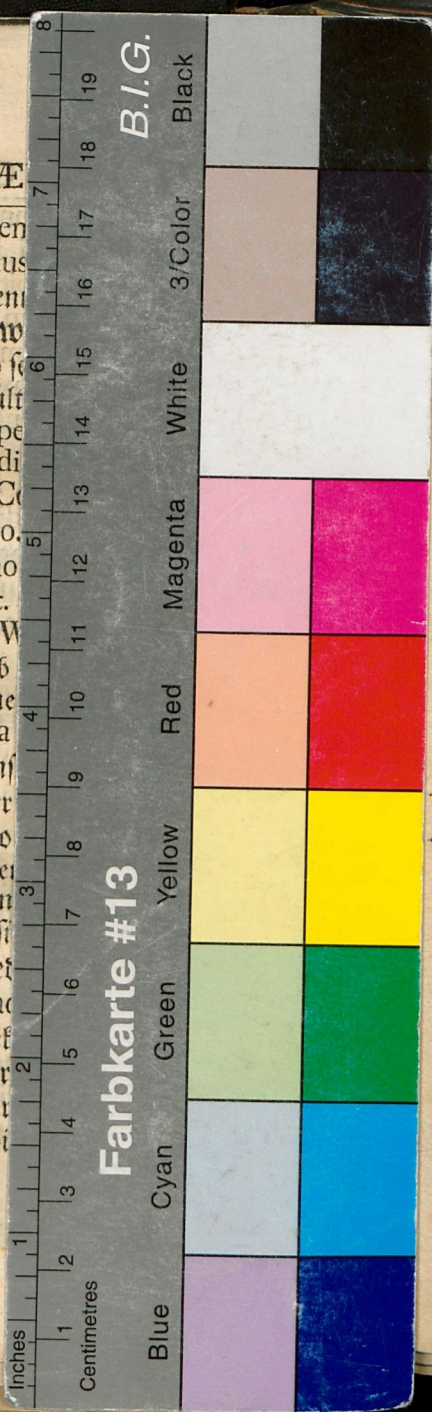
Leipzig, Diss., 1727 (H/Q)

ULB Halle
005 353 769

3

1727, 30.
M 6

DISSERTATIO JURIDICA
DE
SUCCESSIONE
GERADAE
JUXTA FORVM DOMICILII
INSTITVENDA

QVAM
CONSENSV
ILLVSTRIS JCTORVM ORDINIS

IN
ACADEMIA LIPSIENSI
PRAESIDE

D. GEORG. ANDR. JOACHIMO

D. IX. SEPT. A. MDCCXXVII.

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

SUBMITTIT

AVTOR ET RESPONDENS

CAROLVS PHILIPPVS RAIDELIVS

VARISC. VOIGTSBERG.

LIPSIAE

LITERIS IMMANVELIS TITII.

3 1/2

